

den, at de to Mænd, der skulle udføre Forretningen for et heelt Stift, ville, naar de ere nogenlunde heldigt valgte, saaledes, at deres Charakterer ikke frastode hinanden ganske, komme overeens om, hvad de ansee for billigt, og dette ville de consequent gennemføre, og det maa man ønske, at de ville; thi man maa ønske, at der kommer Consequents ind i den hele Forhandling, og at ikke de Principer, der følges f. Ex. paa Støvringgaard, forlades f. Ex. med Hensyn til Hanstedgaard, og igjen optages i en anden Stikfelse ved en nærliggende Præstegaard. Man maa altsaa ønske, at de to Medlemmer ville følge faste Grundsætninger uden Hensyn til det tredie Medlem i Commissionen; men saa bliver igjen dette tredie Medlems Stilling ganske besynderlig. Om man ogsaa vil sige, at det bliver ved Besynderligheden, og at der ikke vil komme praktiske Ulemper, vil jeg dog paa ingen Maade sætte endeel Mænd i en Stilling, hvor der i Lovens Navn gjøres Krav til dem, som jeg antager, at de efter almindelige menneskelige Forhold ikke kunne tilfredsstille. Men det vil i mine Tanker ikke blive herved; jeg troer, at der virkelig vil komme praktiske Ulemper. Man vil maaskee af og til vige lidt tilside, fordi man nødig vil, at den tredie Stemme skal være imod Resultatet. Det vil være vanfælligt, naar man føler sig som den glorne Majoritet, der har Afgjørelsen over Alt i sin Haand, at undgaae at blive lidt bange for at bruge sin fulde Ret. Dernæst vil der, det har jeg allerede antydet, ved denne Fremgangsmaade udsaaes en Mistillid til Afgjørelsernes Rigtighed, som jeg ogsaa maa ansee for meget skadeligt. Jeg har, som sagt, ikke gjort noget Forsøg paa at raade Bod herpaa; thi det vilde føre til en ganske anden Vel. Som Grundtanken i Forslaget nu er, lader der sig i mine Tanker ikke raade Bod derpaa. Der er forsaavidt slet ingen Uenighed mellem det øvrige Udvalg og mig, som ogsaa det øvrige Udvalg, hvad jeg troer, nofsom er antydet, finder Sagen betænkkelig, men Forskjellen ligger deri, at jeg lægger langt større Vægt paa disse Uleiligheder end det øvrige Udvalg i alt Fald har fundet Anledning til at udtale. Jeg har nævnt det, som her, foruden hvad jeg har udviklet ved § 2, er den

afgjørende Grund til, at jeg, medens jeg i høt Grad ønsker, at det, Loven gaaer ud paa, maa skee, dog maa stemme for, at Resultatet maa opnaaes ad en anden Vel.

Ordføreren: Uden paa nogen Maade at ville paatage mig at bestride Alt, hvad den ærede sidste Taler har sagt, hvortil jeg i flere Henseender kan samstemme, skal jeg dog gjøre opmærksom paa, at den Grundtanke, der ligger til Grund for Taxationscommissionens Sammensætning, dog ikke er saa aldeles afvigende fra en Tanke, som finder mere end Analogier i Forhold, som ofte komme igjen i vor hele Lovgivning. Det, jeg nærmest vil betegne, er, at det er en Anvendelse af Grundtanken ved Bølgift, som endogsaa er saa gammel, at den danner Oprindelsen til alle mulige retlige Afgjørelser. Det er en Bølgift, forsaavidt de to Parter i Sagen, nemlig Stiftelserne og Brugerne, hver vælge sin Bølgiftsmænd, og forsaavidt der, da man kan forudsæe, at disse Mænd ikke altid ville blive enige, idetmindste ikke i noget stort Omfang, strax beftikkes en Opmand, som udnævnes af en Autoritet, der maa ansees for at staae over de partikulære Interesser, der nærmest repræsenteres af de to Andre. Man er her altsaa gaaet ud fra den Forudsætning, at ganske vist baade Stiftelsernes og Brugernes Delegerede, eller hvad man nu vil kalde dem — man kan jo gjerne sige Sagførere eller Bølgiftsmænd — vedblive at have en vis Tilbøielighed til at betragte Sagen noget eensidigt, hver fra sin modstaaende Side; men det er ikke Andet, end hvad der ligger i alle Livsforhold, og det lader sig ikke godt gjøre, i en parlamentarisk Forsamling at opstille det som Princip, at dette ikke vil føre til Resultat, eller at disse modstaaende Genstidigheder ikke som et sidste Udbytte ville give et fornuftigt Resultat som Diagonalen af Kræfternes Parallelogram; men det er dernæst forudsat, at Regjeringens Representant vil være uhibdet af disse særlige Betragtninger og altsaa vil kunne kaste Vægtstaaalen hen til den Side, hvor i ethvert enkelt Tilfælde den største Ret maa være. Ogsaa hertil vil man i alle større Forsamlinger kunne finde et nærliggende Analogon, idet de upartiske